

Sygn. akt: WZ 4/13

POSTANOWIENIE

Dnia 28 marca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Edward Matwijów (przewodniczący)

SSN Marek Pietruszyński (sprawozdawca)

SSN Marian Buliński

w sprawie pozwu J. A. B. o wznowienie postępowania w sprawie wypowiedzenia umowy o pracę w okresie obowiązywania stanu wojennego oraz uznania tego wypowiedzenia za bezskuteczne, po rozpoznaniu na posiedzeniu w Izbie Wojskowej zażalenia J. A. B. na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w W. z dnia 14 stycznia 2013 r., o uznaniu swojej niewłaściwości do rozpoznania sprawy i przekazania jej do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w R. - Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

J. A. B. złożył do Wojskowego Sądu Okręgowego w W. pozew o wznowienie przez ten Sąd postępowania w przedmiocie wypowiedzenia, w okresie obowiązywania stanu wojennego, umowy o pracę, zakończonego orzeczeniem Terenowej Komisji Odwoławczej ds. Pracy w R. z dnia 10 kwietnia 1982 r.

Wojskowy Sąd Okręgowy w W. na posiedzeniu w dniu 14 stycznia 2013 r., którego przedmiotem było rozważenie kwestii przekazania sprawy w trybie art. 35§1 k.p.k. sądowi właściwemu, orzekając jednoosobowo, postanowił sprawę z pozwu J. A. B. przekazać do rozpoznania, według właściwości, Sądowi Rejonowemu w R. –Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych.

Na to postanowienie zażalenie wniósł J. A. B. i zarzucił: zaniechanie odniesienia się przez sąd do wniosku o wznowienie postępowania w sprawie bezprawnego wypowiedzenia umowy o pracę jako represji za działalność związkową, naruszenie przy określaniu właściwości sądu art. 2 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 34, poz. 149 ze zm.), naruszenie procedury karnej przez niewłaściwą obsadę sądu, nierozważenie wbrew treści art. 8 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń...kompetencji rzeczowych i miejscowych w zakresie odszkodowawczym oraz kompetencji Sądu Okręgowego w R. wbrew treści art. 15 k.p.c., nieodniesienie się do kompetencji rzeczowych i miejscowych sądów po wprowadzeniu stanu wojennego. W konkluzji skarżący, poza wnioskami dotyczącymi żądania uchylenia postanowienia Terenowej Komisji Odwoławczej ds. Pracy, zmiany osoby pozwanego w sprawie o wznowienie, przeprowadzenia czynności dowodowych w postępowaniu o wznowienie, złożył zasadniczy wniosek o uchylenie w całości zaskarżonego postanowienia i rozpatrzenie wniosku o wznowienie przez sąd wojskowy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Co do zarzutu niewłaściwej obsady sądu, który wydał zaskarżone postanowienie, należało stwierdzić, że zgodnie z treścią art. 673 k.p.k. *in principio* w kwestii wznowienia postępowania orzeka w składzie trzech sędziów wojskowy sąd okręgowy. W postępowaniu tym w pierwszym rzędzie należy rozstrzygnąć kwestię właściwości sądu. Rozstrzygnięcie w przedmiocie właściwości sądu do rozpoznania wniosku o wznowienie postępowania zapada w nurcie zainicjonowanego postępowania wznowieniowego i zawiera się w pojęciu orzekania w kwestii wznowienia postępowania. Zatem procedując w przedmiocie tej właściwości wojskowy sąd okręgowy powinien orzekać w składzie 3 sędziów.

Uznanie, że kwestia właściwości wojskowego sądu okręgowego w przedmiocie wznowienia postępowania jest zagadnieniem wyłącznie natury formalnej i może być rozstrzygnięta przez sąd na posiedzeniu jednoosobowo prowadziłoby w sposób nieuprawniony do stworzenia instytucji przedsądu w kwestii wznowienia postępowania.

Zatem skoro sąd orzekający w kwestii wznowienia postępowania był nienależycie obsadzony należało z mocy art. 439§1 pkt 2 k.p.k. uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Z uwagi na charakter rozstrzygnięcia sąd odwoławczy nie był zobowiązany do czynienie rozważań co do dalszych zarzutów podniesionych w zażaleniu, ale z uwagi na to, że wnioskodawca występuje w tym postępowaniu samodzielnie bez pomocy fachowego pełnomocnika, sąd czuł się w obowiązku do poczynienia pewnych uwag natury prawnej, które mogą okazać się pomocne przy ponownym rozpoznaniu wniosku.

Przepisy dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym (Dz. U. Nr 29, poz. 154 i z 1982 r. Nr 3, poz. 18) oraz przepisy dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o przekazaniu do właściwości sądów wojskowych spraw o niektóre przestępstwa oraz o zmianie ustroju sądów wojskowych i wojskowych jednostek organizacyjnych Prokuratury Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w czasie obowiązywania stanu wojennego (Dz. U. Nr 29, poz. 157) nie ustanowiły uprawnienia sądów wojskowych do orzekania w sprawach ze stosunku prawa pracy. Właściwość sądów wojskowych była określona przez wskazane przepisy jak też przepisy obowiązującego ówczesnie kodeksu karnego i dotyczyła spraw o określone przestępstwa i związanej z tym odpowiedzialności karnej określonej grupy osób. Natomiast zgodnie z treścią art. 13 ust. 6 ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 20, poz. 85 ze zm.) wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym orzeczeniem m.in. komisji odwoławczej do spraw pracy następuje według przepisów dotychczasowych, ale do wznowienia właściwy jest z zakresu prawa pracy sąd, który według tej ustawy byłby właściwy do rozpoznania sprawy w pierwszej instancji. W końcu rozważenie treści art. 1 ust. 1

ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń...prowadzi do wniosku, że orzeczenia z zakresu prawa pracy nie należą do kategorii orzeczeń podlegających unieważnieniu na podstawie omawianej ustawy. Orzeczenie to nie jest bowiem równoznaczne z orzeczeniem rozstrzygającym o odpowiedzialności karnej(por. postanowienie z 2 grudnia 2009 r., II AKz 703/09, KZS 2011/1/113).